

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

Схвалено вченою радою Інституту
педагогіки НАПН України (протокол
№ 7 від 21 червня 2024 р.)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор Інституту педагогіки

О.М. КОБУЗОВ

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«Методика навчання інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»
(7 клас)»

Категорія слухачів: педагогічні і науково-педагогічні працівники, що викладають інтегровані курси «Здоров'я, безпека, добробут», «Основи здоров'я» (вчителі усіх кваліфікаційних категорій, методисти, викладачі)

Київ 2024

Укладачі програми підвищення кваліфікації «Методика навчання інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» (7 клас)»:

Гущина Наталія Іванівна, доцентка кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти», к. пед наук;

Василяшко Ірина Павлівна, завідувачка сектору інноваційних форм та методів діяльності педагогічних працівників відділу STEM-освіти ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти».

Цільова група: педагогічні і науково-педагогічні працівники, які забезпечуватимуть реалізацію соціальної та здоров'язбережувальної галузі Державного стандарту базової середньої освіти (вчителі усіх кваліфікаційних категорій, методисти, викладачі).

Форма підвищення кваліфікації: очно-дистанційна, дистанційна.

НАПРЯМИ: розвиток загальних і професійних компетентностей відповідно до Професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»; Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800; Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН України від 12.10.2022 № 904, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898, відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р.

МЕТА: професійний розвиток педагогічних працівників відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) необхідних для організації освітнього процесу з інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» (далі – ЗБД) відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» та на основі Державного стандарту базової середньої освіти.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей вчителів ЗЗСО, які викладають інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»;
- поглибити й розширити знання вчителів ЗЗСО з теорії та практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;
- удосконалити професійні вміння вчителів ЗЗСО відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- поглибити й розширити теоретичні знання із дисциплін соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.

Обсяг / тривалість – 10 годин / 0,3 кредиту ЄКТС, з яких 3 години реалізовано у формі інтерактивних лекцій, 5 годин – у формі індивідуальної роботи з консультуванням викладачем, 2 години – виконання самостійних робіт, завдань.

Форма навчання: дистанційна (у синхронному й асинхронному режимі).

Теоретичний складник навчальної програми буде зреалізовано через інтерактивні відеолекції / вебінари / відеоконференції тощо.

Практичний складник – через індивідуальні заняття з консультуванням викладачем.

Самостійна робота слухачів передбачає пошук й опрацювання навчальних матеріалів відповідно до запропонованих завдань, виконання тестових завдань тощо.

Місце реалізації програми – онлайн платформа «Zoom», Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України, Видавничий дім «Освіта».

Вартість навчання – безоплатний характер надання освітніх послуг.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

Удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей відповідно до професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» в межах професійної діяльності або галузі знань, затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 23.12.2020 № 2736.

Загальні компетентності: ЗК.01 громадянська, ЗК.02 соціальна, ЗК.03 культурна, ЗК.04 лідерська.

Професійні компетентності: А.1 мовно-комунікативної, А.2 предметно-методична, А.3 інформаційно-цифрова, Б.1 психологічна, Б.2 емоційно-етична, Б.3 компетентність педагогічного партнерства, В.2 здоров'язбережувальна, В.3 проєктувальна, Г.1 прогностична, Г.2 організаційна, Г.3 оцінювальна-

аналітична, Д.1 інноваційної, Д.2 здатність до навчання впродовж життя, Д.3 рефлексивна.

Очікувані результати навчання

Після закінчення навчання за програмою слухачі набудуть таких ознак професійної компетентності:

Знання та розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти та сутності Концепції Нової української школи;
- соціально-правові основи нормативних, дидактико-методичних засад організації освітнього процесу в 7 класах закладів загальної середньої освіти на концептуальних засадах НУШ, структури та змісту модельні навчальні програми» (МНП), календарно-тематичного планування (КТП) авторського колективу Гущина Н. І., Василяшко І. П. (за загальною редакцією Бойченко Т. Є.);
- психолого-педагогічних інструментів для організації, оцінки заходів щодо створення безпечного, здоров'язберезувального освітнього середовища;
- академічної свободи вчителя в організації освітнього процесу;
- розуміти компетентнісний, діяльнісний потенціал та обов'язкові результати навчання (загальні/ конкретні/ орієнтири для оцінювання);
- розуміти нові ролі вчителів у контексті впровадження Нової української школи на рівні базової середньої освіти;
- умов ефективного проведення досліджень щодо формування навичок ЗСЖ в учнів та учениць;
- особливостей та відмінностей організації освітнього процесу з використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання за допомогою дистанційних платформ, авторського цифрового додатку;
- педагогіки партнерства;
- сучасних підходів та інструментів оцінювання досягнень здобувачів освіти.

Уміння

- організовувати освітній процес на засадах компетентнісного, діяльнісного, особистісно-орієнтованого та аксіологічного підходів;
- використовувати МНП авторського колективу Гущина Н. І., Василяшко І. П. (за загальною редакцією Бойченко Т. Є.) для розроблення навчальної програми закладу освіти;
- реалізовувати принципи діяльнісного, компетентнісного підходів різноманітними засобами та ресурсами навчально-методичного комплексу авторського колективу Гущина Н. І., Василяшко І. П. (за загальною редакцією Бойченко Т. Є.);
- застосовувати визначені підходи дослідницької та проектної діяльності для організації сучасного освітнього процесу в умовах очного, дистанційного й змішаного навчання;
- моделювати уроки за базовими сценаріями проектного, STEM-навчання;

- добирати та оцінювати ефективність, безпечність, доцільність обраних електронних (цифрових) освітніх ресурсів для досягнення навчальних цілей відповідно до умов навчання, вікових особливостей, рівня підготовки та потреб здобувачів освіти;

- дотримуватися вимог авторського права на використання електронних (цифрових) освітніх ресурсів;

- організувати різні види оцінювання досягнень здобувачів освіти;

- добирати та використовувати інструменти для формувального оцінювання, зокрема, засоби та ресурси навчально-методичного комплексу авторського колективу Гущина Н. І., Василяшко І. П. (за загальною редакцією Бойченко Т. Є.);

- систематично надавати конструктивні відгуки та встановлювати зворотній зв'язок, вибудовувати діалогове навчання з усіма учасниками освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства;

Диспозиції (цінності, ставлення):

- готовність до реалізації сучасних цілей освіти, до інноваційної діяльності та застосування сучасних підходів до навчання в Новій українській школі, а саме: морально-етичних (самоповага й повага до інших людей, справедливість, гідність, чесність, турбота) та соціально-політичних (патріотизм, свобода, демократія, культурне різноманіття, шанобливе ставлення до довкілля, відповідальність);

- партнерська взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість й адаптивність;

- гуманістична спрямованість освітнього процесу та просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);

- людино-, дитиноцентризм, цінність особистості;

- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку, професійна мобільність та гнучкість;

- розвиток професійної самосвідомості й рефлексія власної професійної діяльності;

- здатність критично оцінювати достовірність, значущість інформаційних джерел, розуміння правових та етичних аспектів, пов'язаних з використанням цифрових технологій;

- мотивація до навчання впродовж життя в професійній сфері за допомогою цифрових технологій та електронних (цифрових) освітніх ресурсів;

- мотивація до проєктування, створення, поширення нових електронних (цифрових) освітніх ресурсів для власної педагогічної діяльності;

- формування здорового способу життя на ціннісній основі;

- постійного вдосконалення мотиваційних стратегій залучення учнівства до здорового способу життя.

Документ, що видається – сертифікат з описом досягнутих результатів.

Забезпечення розміщення програми - на вебсайтах установи, яка надає освітні послуги: Інститут педагогіки НАПН України, український проєкт «Якість освіти».

Пояснювальна записка

Ця освітня програма розроблена відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти. Сучасне покоління молоді має потребу створення нового освітнього середовища, нових форм і засобів навчання. На задоволення їх інтересів і потреб спрямована низка нормативних документів, зокрема Концепція Нової української школи. Реалізація нормативно визначених змін насамперед залежить від інформованості педагогічних працівників про особливості реформи, їх готовності до опанування нових технологій, наявності знань про форми і методи навчання інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека, добробут» на засадах інноваційних освітніх підходів та прагнення до підвищення рівня своєї кваліфікації. Для запровадження реформи надзвичайно важлива система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних і науково педагогічних працівників, що викладають інтегрований курс «Здоров'я, безпека, добробут».

Рушійною силою економічного розвитку держави є не тільки новітні технології, а насамперед, ціннісне ставлення до життя й здоров'я, забезпечення власного і суспільного добробуту. Зміст інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека, добробут» спрямовано на реалізацію цих завдань через посилення прикладної направленості та міжпредметних зв'язків.

Базовими документами для розробки освітньої програми підвищення кваліфікації є Закон України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державний стандарт базової середньої освіти, Концепція «Нова українська школа», модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Гущина Н. І., Василяшко І. П.), Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН України від 12.10.2022 № 904), інші нормативно-правові акти, що регулюють діяльність вчителя та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів.

Особливості організації освітнього процесу за цією програмою

Очікувані результати навчання можуть різнитися залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Теоретична складова освітньої програми реалізується через лекції/відеолекції/вебінари/відеоконференції тощо. Практична складова реалізується через практикуми/навчальні тренінги/семінари/майстер-класи тощо.

Освітній процес може проводитися дистанційно в синхронному та асинхронному режимах. Навчальні заняття в синхронному режимі при

дистанційній формі навчання проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі проводяться в різних форматах за рішенням суб'єкта підвищення кваліфікації.

Самостійна робота слухачів передбачає пошук та опрацювання навчальних матеріалів відповідно до запропонованих завдань, створення групових проєктів тощо. Здійснюється самостійна робота в позанавчальний час.

Засобами діагностики успішності навчання є підсумкове тестування та залікове завдання (розробка інтегрованого компетентісно орієнтованого завдання та цифрових навчальних матеріалів до нього).

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Зміст робочої освітньої програми містить професійно орієнтований і фаховий складники.

Тема 1. Потенціал навчально методичного комплексу авторського колективу Гущина Н. І., Василяшко І. П. (за загальною редакцією Бойченко Т. Є.)

Нормативне-правове забезпечення. Наступність та особливості МНП «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи» та підходи до її реалізації в навчально-методичному комплекті авторського колективу Гущина Н. І., Василяшко І. П. (за загальною редакцією Бойченко Т. Є.). Формула ефективного навчання. Сучасний підручник як складник ефективного навчання.

Соціально-емоційне та етичне навчання (СЕЕН), ресурсність педагога в умовах війни. Готовність до психолого-соціальної самопідтримки та підтримки учасників освітнього процесу в кризових ситуаціях.

Тема 2. Методичні засади організації освітнього процесу на уроках «Здоров'я, безпека та добробут»

Реалізація компетентісного підходу засобами та ресурсами навчально-методичного комплексу авторського колективу Гущина Н. І., Василяшко І. П. (за загальною редакцією Бойченко Т. Є.). Методичні ресурси підручника для організації освітнього процесу / уроку. Особливості укладання календарно-тематичного планування в 7 класі.

Тема 3. Методичні та практичні аспекти формування умінь і навичок дослідницької, проєктної діяльності

Методичні та практичні аспекти формування умінь і навичок дослідницької діяльності; організації та проведення досліджень сформованості власних навичок ЗСЖ, безпечної поведінки; використання отриманих даних досліджень для розробки плану дій.

Теорія і практика проєктної діяльності як спосіб реалізації діяльнісного підходу. Особливості проєктної діяльності при викладанні ЗБД. STEM-проєкти соціального спрямування.

Тема 4. Сучасні підходи та інструменти оцінювання досягнень

здобувачів освіти

Сучасні підходи та інструменти оцінювання досягнень здобувачів освіти.
Як організувати зворотній зв'язок від учасників освітнього процесу. Рефлексія.
Сучасні підходи та інструменти оцінювання досягнень здобувачів освіти.
Організація формування оцінювання засобами та ресурсами навчально-методичного комплексу авторського колективу Гущина Н. І., Василяшко І. П. (за загальною редакцією Бойченко Т. Є.). Ресурс для підсумкового оцінювання досягнень здобувачів освіти.

Партнерська взаємодія учасників освітнього процесу для досягнення кращих результатів.

Тема 5. Організація сучасного уроку/заняття зі «Здоров'я, безпека та добробут» з використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання

Організація сучасного уроку/заняття з використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання. Цифровий додаток. Цифрові ресурси, інструменти для організації освітнього процесу, для створення цифрових навчальних матеріалів.

Дискусія за результатами навчання. Підсумкове тестування.

РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Зміст навчання	Кількість годин			
	Теоретична складова	Практична складова	Самостійна робота	Разом
Тема 1. Потенціал навчально методичного комплексу авторського колективу Гущина Н. І., Василяшко І. П. (за загальною редакцією Бойченко Т. Є.)	1	0,5	0,5	2
Тема 2. Методичні засади організації освітнього процесу на уроках «Здоров'я, безпека та добробут»	0,5	1	0,5	2
Тема 3. Методичні та практичні аспекти формування умінь і навичок дослідницької, проєктної діяльності	0,5	1	0,5	2
Тема 4. Сучасні підходи та інструменти оцінювання досягнень здобувачів освіти	0,5	0,5		1
Тема 5. Організація сучасного уроку/заняття зі «Здоров'я, безпека та добробут» з використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання	0,5	1	0,5	2
Дискусія за результатами навчання. Підсумкове тестування		1		1
Разом годин за робочою освітньою програмою	3	5	2	10

Рекомендовані джерела:

1. Комплект навчально-методичних матеріалів для забезпечення реформи НУШ від Інституту педагогіки НАПН України. URL: <http://yakistosviti.com.ua/uk/SEREDNIA-SHKOLA>
2. Модельна навчальна програма «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Гущина Н.І., Василяшко І.П.) URL: <https://drive.google.com/file/d/1sfs87ZCcZWTJOU63QznSvAX1LqS26aVv/view>
3. Здоров'я, безпека та добробут : підруч. інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти / Н. І. Гущина, І. П. Василяшко / за ред. Т. Бойченко. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2022. — 160 с. : іл. URL: <http://yakistosviti.com.ua/uk/Zdorovia-dobrobut-bezpeka#calameo>
4. Гущина Н. І., Василяшко І. П. Методичні рекомендації щодо викладання у 5 класі інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» авторів Н. Гущина, І. Василяшко. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови / методичний порадище науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового навчального року : методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекої: Ін-т педагогіки НАПН України. — Київ : Видавничий дім «Освіта», 2022. 205-215. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/Metodychnyy-poradnyk.pdf2_.pdf
5. Формувальне оцінювання: про його інструменти та користь від педагогині з Канади. URL: <https://nus.org.ua/articles/formuvalne-otsinyuvannya-pro-jogo-instrumenty-ta-koryst-vid-pedagogyni-z-kanady/>
6. Щербак О. І., Софій Н. З., Бович Б. Ю. Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень: Навчально-методичний посібник / За наук. ред. О. І. Щербак. — Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», — 2014. — 136 с. URL: http://nmc-pto.lg.ua/images/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8/teoriya_i_praktyka_ocinuvannya.pdf
7. Я (практикую) СЕЕН. Посібник для створення професійної спільноти: навч.-метод. посібник / О. Дегтярьова, Т. Дрожжина, Г. Калужна та ін.; за заг. ред. О. Елькіна, О. Марущенка, О. Масалітіної. — Київ: Видавничий дім «Перше вересня», 2021 — 48 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1HFOKA0tMJWPce5xjWDESAsd_eMjq2XaC/view
8. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти: наказ МОН України від 01.04.2022 № 289. URL: https://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/86195/
9. Формувальне оцінювання: означення, техніки і інструменти [Електронний ресурс] : (блог) : україн. версія - Режим доступу : <https://formativeasua.blogspot.com/> (дата звернення: 09.05.2022). - Назва з екрана.
10. Н. Морзе, О. Базелюк, І. Воротникова, Н. Дементієвська, О. Захар, Т. Нанаєва, О. Пасічник, Л. Чернікова. Опис цифрової компетентності педагогічних працівників // ел.фахове видання «Відкрите освітнє середовище сучасного університету».- Київ, 27- 28.09.2019. URL: <http://openedu.ku.bg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/263#.XY-AWU7Ob4>

11. Цифрова трансформація освіти і науки (Електронний ресурс] : сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/cifrova-transformaciya-osviti-ta-nauki>
12. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. О. Пометун. Київ, 2020. 104 с.
13. Універсальний дизайн в освіт: посібник / Під заг. ред. Софій Н. З. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 76 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/news/322/>
14. Цюман Т. П., Бойчук Н. 1. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. К. 2018. URL: https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/KBOS_book.pdf
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/protidia-bulingu/21kbos.pdf>
15. Максименко С. Д. (ред.). Освітній простір в контексті гуманістичної парадигми: психологічні пріоритети сучасності: зб. наук. пр. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАШ України. 2020. URL: <https://fdotadotr.files.wordpress.com/2021/05/d09ed181d0b2d196d182d0bdd196d0b9-d0bfd180d0bed181d182d196d180-d0b2-d0bad0bed0bdd182d0b5d0bad181d182d196-d0b3d183d0bcd0b0d0bdd196d181d182d0b8d187d0bdd0bed197-d0bfd0b0d180d0b0d0b4d0b8d0b3d-4.pdf>
16. ЮНІСЕФ в Україні. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/> СПІЛЬНОТЕКА ВІД ЮНІСЕФ URL: <https://spilnoteka.org/>